

**Золотоніська районна державна (військова) адміністрація
Золотоніська районна організація
Національної спілки краєзнавців України
Наукова бібліотека імені Михайла Максимовича
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького**

**КРАЄЗНАВЧИЙ
КАЛЕНДАР
ЗОЛОТОНІЩИНИ**

ЮВІЛЕЇ

2024 рік

Черкаси
Вертикаль
2024

**УДК 94(477.46-21Золотоноша)(058.3)”2024”
К 56**

Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (протокол №6 від 21.12. 2023 р.).

Рецензенти:

В. Ф. Боєчко, доктор історичних наук, професор;

В. М. Лазуренко, доктор історичних наук, професор, голова обласної організації НСКУ;

А. Г. Морозов, доктор історичних наук, професор

Автор-упорядник кандидат історичних наук, доцент Г. М. Голиш

К 56 Краєзнавчий календар Золотоніщини: ювілеї. 2024 рік /
авт.-упоряд. Г. М. Голиш. – Черкаси : Вертикаль, 2024. – 36 с.

У запропонованому виданні подано стислу довідку про історію й сьогодення Золотоніського району Черкаської області та календар найбільш вагомих ювілейних дат цього краю на 2024 рік. Акцентовано увагу на персоналіях, які залишили вагомий слід в історії Золотоніщини. Довідник адресовано краєзнавцям, освітянам, працівникам культури, управлінням.

УДК 94(477.46-21Золотоноша)(058.3)”2024”

Видано за фінансової підтримки Золотоніської районної державної (військової) адміністрації

Автор-упорядник висловлює щиросердню вдячність за сприяння у підготовці цього видання краєзнавцям В. П. Козорізу, О. І. Снітку, О. П. Ткаченку, В. М. Ямборській

ЗОЛОТОНІСЬКИЙ КРАЙ: ШТРИХИ ДО МИНУВШИНИ Й СУЧАСНОСТІ

ВІЗИТІВКА РАЙОНУ

Золотоніський район знаходиться в північно-східній частині області й займає частину Придніпровської низовини. Златокраєм протікають річки Золотоношка, Кропивна, Супій, Сула, Чумгак та ще з десятків малих річок, які відносяться до Дніпровського басейну. Звісно, найбільшим багатством краю є його чорноземи, які займають понад $\frac{3}{4}$ ґрунтів, значними є й лісові ресурси.

Загальна площа Золотоніського району нині становить 4246 кв. км, а населення – близько 140 тис. мешканців, і за цими показниками Золотоніщина посідає останнє серед чотирьох районів області. До складу району входить 168 населених пунктів, об'єднаних у 11 територіальних громад: Золотоніську міську, Драбівську й Чорнобаївську селищні, а також Великохутірську, Вознесенську, Гельмязівську, Зорівську, Іркліївську, Новодмитрівську, Піщанську й Шрамківську сільські.

ДАЛЕКА МИНУВШИНА

Сліди життя на теренах краю з'явилися ще в давноминулі часи палеоліту: біля с. Велика Бурімка виявлено стоянку мисливців на мамонтів, датовану близько 40 тис. р. до н. е. Одначе масова залюдненість краю припала вже на добу неоліту та енеоліту. Залишки поселень тих часів виявлено біля сіл Благодатне, Бузьки, Вереміївка, Домантів, Жовнине. Коробівка, Чехівка та ін. Сліди життя за бронзового

віку віднайдено в районі сіл Благодатне, Домантів, Жовни-не, Кедини Гора, Лящівка. Трапляються й археологічні об'єкти скіфської доби, зокрема, біля Васютинець, Гладківщини, Мойсинець і Софіївки виявлено кургани, а скіфську кераміку – на більшості території краю. У долині Супою біля с. Піщане знайдено 15 високохудожніх античних бронзових посудин, датованих V – поч. IV ст. до н. е. Про торговельні та культурні зв'язки наших предків із античним світом засвідчує й знайдена біля Благодатного амфора з Тири, а також лутерій (с. Піщане) і скарб римських монет (с. Ковтуни).

Ранньослов'янський період представлений у краї залишками поселень черняхівської та пеньківської археологічних культур. Зокрема, вони виявлені поблизу Бакаївки, Васютинців, Деньгів, Ірклієва, Крутьок, Шабельників. Археологи дослідили городища киеворуської доби біля сіл Бубнівська Слобідка, Гельмязів, Золотоноша, Кропивна, Піщане, а також низку селищ.

Для захисту від кочових племен у краї була створена Надсулянська лінія оборони, опорними пунктами якої стали міста-фортеці Воїнь, Желді, Кизивер, Боромль, Лящівка. Окрім цього, існувала й допоміжна, Надсупійська лінія оборони (місто Пісочен, городище біля сучасних Калеників, а також Ташань). Під час монголо-татарської навали 1239–1240 рр. край було сплюндровано, а всі міста-фортеці й городища стерті з лиця землі.

За литовсько-польської доби обабіч Дніпра постало велике земельне володіння князів Глинських (Глинщина). З другої половини XVI ст. у краї запанували князі Довмонти.

Золотоніщина стала однією з колик українського козацтва, яке зародилося в XV ст. Козаки мужньо боронили рідну землю від спустошливих турецько-татарських набігів, боролися з польськими поневолювачами. На ті часи припа-

дають і перші писемні згадки про Домантів (1535 р.), Золотоношу (1576 р.), Кропивну (1615 р.), Гельмязів (1616 р.), Богушкову Слобідку (1619 р.), Каленики (1622 р.).

Наші країни взяли участь у козацько-селянських повстаннях кінця XVI – першої пол. XVII ст. Вони показувались і вступали до повстанських загонів С. Наливайка, Т. Федоровича, П. Бута, Я. Острянина. Під час цих визвольних змагань виникли Гельмязівська, Домантівська, Золотоніська та Піщанська сотні в складі Черкаського полку і Бубнівська – Канівського.

З початком Визвольної війни виникли Кропивнянський (полковник Ф. Джеджелій) та Іркліївський (М. Телюченко) полки і в їхньому складі, Бурімська, Васютинська, Вереміївська, Деньгівська, Канівецької сотні. Богушковослобідчанська сотня була в складі Черкаського полку. Козаки Золотоніщини взяли участь у всіх битвах Визвольної війни і особливо відзначилися в бою під Збаражем.

У добу Гетьманщини наш край став головним осередком антимосковського повстання козаків Переяславського полку, яке охопило Богушкову Слобідку, Бубнів, Гельмязів, Золотоношу, Кропивну, Піщане та інші поселення. Продовжувалася й боротьба з турками й татарами. У 1692 р. кримчаки вдерлися до Кропивни, Золотоноші, Домантова, Бубнова та інших поселень і захопили сотні полоняників.

Козацтво Золотоніщини брало участь у Північній війні 1700–1721 рр. У XVIII ст. продовжувалося залюднення краю, виникли сотні нових поселень. З остаточною ліквідацією полково-сотенного устрою вводився загальноросійський поділ спочатку на намісництва, а потім на губернії, які ділилися на повіти. Від 1782 р. Золотоноша стала центром однойменного повіту Київського намісництва, з 1797 р. Малоросійської, а з 1802 р. – Полтавської губернії.

КРАЙ У ХІХ – ПОЧ. ХХ СТ.

У першій половині ХІХ ст. продовжувало зростати дворянське землеволодіння. Найбільшими землевласниками краю були Барятинські, Безбородьки, Кочубеї, Томари, Лукашевичі, Кантакузени, Неплюєви. Далеко за межами краю став відомим маєток Ф. Мерінга «Великий Коврай», де застосовувалася 18-пільна система й функціонував кінний завод. Щодо соціально-станової структури людності Золотоніщини, то вона суттєво відрізнялася від населення Правобережжя насамперед переважанням козаків: їх у повіті в другій пол. ХІХ ст. налічувалося 64,5 тис. осіб (чоловічої статі). Натомість кріпаків тоді було 55,5 тис., державних селян – 8,1 тис., міщан – 3,2 тис., дворян – 1,6 тис.

При переважанні в економічній структурі краю сільського господарства, розвивалося й промислове виробництво, зокрема, спиртова, борошномельна й текстильна галузі. У 1896 р. став до ладу Золотоніський лікєро-горілочний завод, 1902 р. – у повітовому центрі розпочав свою роботу паровий млин Зархина-Рабиновича, а ще в 1862 р. бельгійці відкрили в Драбові льонотіпальну фабрику. Розвитку торгівельних зв'язків сприяло започаткування в 1897 р. вузькоколіїної залізниці Бахмач – Красне, а в 1912 р. – Бахмач – Одеса.

Під час війни з наполеонівською Францією в Золотоноші формувалося дворянське ополчення, а в Горошині І. П. Котляревський формував козацький полк, куди увійшло багато козаків нашого краю. Краяни взяли участь і в багатьох інших війнах ХІХ ст. Зокрема, у війні з Туреччиною відзначився кошовий отаман Задунайської Січі Й. Гладкий (родом із Мельників).

Досить помітними в краї стали й події першої народної революції 1905–1907 рр. Їхньою кульмінацією вважається Золотонісько-Коробівське збройне повстання 18 жовтня 1905 р.

Керівним органом регіонального самоуправління стало повітове земство – одне з найпрогресивніших на Полтавщині за своїм складом. У різні часи його гласними були вчений-енциклопедист М. О. Максимович, історики І. В. Лучицький і В. П. Науменко, всесвітньо відомий борець І. М. Піддубний, поет А. А. Савич, державний діяч С. В. Лукашевич (очолював земство) та ін.

У повітовому центрі від поч. ХХ ст. працювали чоловіча та жіноча гімназії, а на місцях – церковно-парафіяльні, земські школи та школи грамоти. Осередками охорони здоров'я у краї стали Золотоніська повітова земська лікарня, 14 лікарських дільниць і фельдшерські пункти.

Великі випробування випали на долю наших краян у роки Першої світової війни 1914–1918 рр. та Української революції 1917–1921 рр. Мужність драбівчанина Г. П. Приймака на фронтах війни була відзначена чотирма Георгіївськими хрестами, а уродженця Бубнівської Слобідки К. Д. Келепа – трьома.

У 1917 р. постала Золотоніська повітова рада як орган Української Центральної ради. Наприкінці січня до Золотоноші вступив червоногвардійський загін, однак радянська влада протрималася в краї лише до березня 1918 р., бо на його терени зайняли австро-німецькі війська. За Гетьманату відбулося два золотоніські повстання (у травні та листопаді). Від серпня до грудня 1919 р. край перебував під владою денікінців. Уродженець с. Деньги С. П. Шелухін став Генеральним суддею та міністром юстиції УНР, його односельчанин, генерал-хорунжий А. М. Вовк – один із організаторів Першого зимового походу Армії УНР, а контр-адмірал М. І. Білинський – міністр морських справ, міністр внутрішніх справ УНР.

РАДЯНСЬКА ДОБА

Після поразки Української революції й загибелі УНР в краї на понад 70 років утвердилася радянська влада. 1920 – 30-ті роки характеризувалися суттєвими змінами адміністративно-територіального устрою. 7 березня 1923 р. на мапах України з'явився Золотоніський район, котрий займав хіба що п'яту частину колишнього однойменного повіту. Поряд з цим у березні – квітні того ж року на колишніх повітових теренах взяли прописку: Гельмязівський, Драбівський, Іркліївський, Канівський (Лівобережжя), Ковалівський (пізніше Бірлівський), Чорнобаївський, Шрамківський, Вереміївський (згодом Жовнинський) і Піщанський райони (два останні невдовзі було зліквідовано). Реформаторські метаморфози мали своє продовження: після ліквідації губерній райони підпорядковувалися округам (Золотоніській, потім Черкаській, Шевченківській, Драбівщина – Прилуцькій), а від 1930 р. – безпосередньо столиці (м. Харкову). Із запровадженням через два роки обласного поділу названі райони увійшли до складу спочатку Київської, а в 1937 р. – новоствореної Полтавської області.

Оговтавшись від післявоєнної розрухи та голоду 1921–1923 рр., наші земляки потрапили у вир радянської модернізації. На виконання програми більшовицької індустріалізації в Золотоноші стали до ладу ремонтно-механічний, м'ятний, маслоробний, крохмале-патоковий, конопляний заводи, швейна фабрика, чинбарня та інші підприємства.

«Великий перелом» і повний демонтаж НЕПу приніс і насильницьку колективізацію, яка супроводжувалася розоренням зразкових селянських господарств («розкуркулюванням»). Прикладом спротиву колгоспному будівництву стало стихійне Драбівське повстання 1930 р. Воно було жорстоко придушено, а найбільш активних його учасників стратили (лише в с. Перервенці було розстріляно 18 повстанців).

Одним із прямих наслідків демонтажу усталених форм господарювання на селі став голод 1932–1933 рр., який обернувся тисячами смертей наших краян. Лише в Чорнобаївському й Іркліївському районах від голоду загинуло близько 3,5 тис. осіб. У Гельмязові голодна смерть обірвала життя кожного 8-го мешканця, в Калениках – кожного 5-го, Піщаному – 4-го, а в Богданах, Підставках і Плешканях – кожного 3-го. Лише в другій половині 1930-х рр. було дещо здолано кризу колективного господарювання й окремі колгоспи досягли певних виробничих успіхів. До таких, зокрема, належали колективні господарства, які працювали в Піщаному, Чапаєвці, Дмитрівці, Ірклієві та ін. Значну роль у налагодженні сільгоспвиробництва зіграли Золотоніська, Гельмязівська, Дравівська, Кононівська, Чорнобаївська МТС.

Деякі позитивні зрушення відбувалися в духовній сфері, зокрема, було в основному ліквідовано неписьменність і відбувся перехід до обов'язкової початкової освіти, зростала мережа семирічних і повних середніх шкіл, створювалися культурні осередки. У Золотоноші функціонували педагогічний та агрономічний технікуми, медична школа й школа механізації сільського господарства. У Чапаєвці 7 червня 1936 р. було відкрито перший у республіці сільський стадіон. Однак уся освітньо-культурна галузь перебувала під ідеологічними пресом тоталітарної радянської системи.

Тридцять років, особливо друга їх половина, характеризуються розгулом сталінських політичних репресій, вістря яких насамперед було спрямовано проти інтелігенції та духовенства. Їхніми жертвами стали тисячі наших краян, серед них поет М. Драй-Хмара, сатирик Ю. Гедзь, просвітник М. Злобинець, художники І. Шульга й І. Падалка та ін.

З початком німецько-радянської війни вже у вересні 1941 р. наш край опинився під нацистською окупацією. Нацисти та їхні посіпаки знищили понад 10 тис. наших краян, біженців та військовополонених. Попри жорстокі репресії наші краяни не стали на коліна перед окупантами й Золотоніщину охопило полум'я антинацистського спро-

тиву. У Золотоноші в 1942 р. діяла підпільна організація, а в низці сіл – підпільні групи. Боролися проти окупантів і бійці Гельмязівського (командир Ф. Д. Горелов, 1941 р., загін було розгромлено), Золотоніського (М. І. Савран, 1943 р.), Жовнинського (Н. А. Червяковський, 1943 р.) партизанські загони. Українським штабом партизанського руху у серпні 1943 р. на територію краю було десантовано партизанський загін під командуванням М. Р. Соболева-Кузьміна, у лави якого влилося багато наших земляків.

Визволення Золотоніщини від нацистської окупації відбулося 21–29 вересня 1943 р., безпосередню участь у ньому взяли війська 3-го гвардійського Сталінградського механізованого корпусу, 23-ї, 218 і 138-ї дивізій, 662-й близькобомбардувальний авіапункт та інші формування Воронезького фронту. Золотоношу було очищено від окупантів 22 вересня 1943 р.

Учасниками війни з нацизмом стали десятки тисяч наших земляків, більше половини фронтовиків загинуло у воєнному вирі. Уродженці краю демонстрували яскраві зразки героїзму й самопожертви, десятки тисяч були нагороджені орденами й медалями. Мужність 23 уродженців краю відзначена званням Героя Радянського Союзу, а 7 стали повними лицарями ордена Слави. Людиною-легендою по праву вважають нашого земляка із села Нехайки, ушлявленого льотчика-аса І. Н. Степаненка, подвиги якого в полум'яному небі відзначені двома Золотими зірками Героя.

У важкі повоєнні роки, що супроводжувалися розрухою й голодом 1946–1947 рр. жителі краю самовіддано відбудували господарську й соціально-культурну сфери. Уже наприкінці 1940-х рр. звитяжна праця ланкових П. Д. Кисіль та В. П. Зінник з Чорнобаївщини була відзначена званням Героя Соціалістичної Праці.

Від січня 1954 р. райони Золотоніщини опинилися в складі новоствореної Черкаської області. У другій половині 1950-х рр. суттєво зменшилася чисельність населених пунктів, адже деякі з них потрапили в зону затоплення у

зв'язку з будівництвом Кременчузької ГЕС. Рішенням Черкаського облвиконкому (липень 1958 р.) було знято з обліку чи об'єднано з іншими населеними пунктами понад 40 поселень краю. А результатом чергових адмінреформ 1959–1963 р. стала ліквідація Гельмязівського, Іркліївського й Шрамківського районів, які приєднали (відповідно) до Золотоніського, Чернобаївського й Драбівського районів.

Попри труднощі й негаразди, певні зрушення спостерігалися в розвитку сільського господарства. Аграрними лідерами краю були колгоспи «Більшовик» (с. Дмитрівка), ім. Т. Шевченка (пізніше «Маяк», с. Піщане), ім. Чапаєва (с. Чапаєвка), держплемзавод (с. Коробівка), радгоспи ім. Комінтерну й «Безбородьківський» та ін.

На Золотоніщині зародився рух доярок-п'ятитисячниць (надоювали уже в 1970-х по 5 тис. молока на корову), і в їхній когорті були Герої праці В. М. Левчик, Н. В. Рева (обидві – с. Дмитрівка), В. Двірна (с. Старий Коврай), М. О. Марченко (с. Чапаєвка), М. Д. Слюсар (с. Піщане). Далеко за межами краю линула слава про знатних механізаторів О. Т. Сологуба (с. Нова Дмитрівка), Г. С. Неруха (с. Коврай), В. К. Киву (с. Плешкані), І. Пуха (с. Демки), М. А. Собка, Ю. О. Белякова (обидва – с. Хрущівка)... На всю Україну прославилися господарства, які очолювали Герої праці Л. О. Іванищенко (с. Скоролистик), М. В. Консовський (с. Привітне), К. О. Полатайло (с. Новоукраїнка).

У 1950 – 70-х рр. поживався промисловий розвиток краю. Так, у Золотоноші запрацювали м'ятний, консервний та пивний заводи, маслоробний комбінат, комбінат хлібопродуктів, швейна та парфумерна фабрика. Промисловим лідером Золотоніщини став Пальмірський цукрозавод, який випустив свою першу продукцію в 1970 р. Виробничі успіхи демонстрував і Іркліївський маслосирзавод. У Чапаєвці працював завод просочування деревини.

У другій половині 1970-х рр. краєм проліг магістральний газопровід Уренгой – Помари – Ужгород. Це уможливило газифікацію багатьох населених пунктів Золотоніщини.

В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ

На початковому етапі української незалежності край переживав великі труднощі соціально-економічного характеру. Кризові явища спостерігалися в промисловості, а відтак не витримали ударів ринкової стихії заводи «Супутник», залізобетонних конструкцій, консервний, фабрика художньої вишивки (Золотоноша). Скоротили своє виробництво РМЗ, цукрозавод, маслоробний комбінат.

Разючими були наслідки кризи в сільгоспвиробництві. За десятиріччя (від 1990 р.) виробництво зерна скоротилося в 1,2 рази, цукрових буряків – у 3, овочів – у 10, молока – удвічі, м'яса – 4, яєць – у 6,8. Поголів'я ВРХ зменшилося удвічі, свиней – у 4, птиці – у 5 разів.

У результаті реформування аграрного сектору в селі остаточно утвердилися приватно-орендні відносини й постали господарства нового типу: сільгосптовариства з обмеженою відповідальністю (СТОВ), приватні сільгосп-підприємства (ПСП), агрофірми (АФ), дочірні підприємства (ДП) тощо. Після цих змін, здолавши кризові негаразди, багато сільгосп-підприємств почали демонструвати позитивну динаміку свого розвитку.

Рік 2020 ознаменувався доволі суттєвими перетвореннями в адміністративно-територіальній історії Золотоніщини: черкаське Лівобережжя відтоді репрезентує єдиний Золотоніський район, а Драбівський і Чорнобаївський стали надбанням історії.

Десятки золотоніщан узяли участь у подіях Помаранчевої революції 2004 р. та Революції Гідності 2013–2014 рр. Зокрема, одним із лідерів Помаранчевої революції став М. В. Томенко (згодом віце-Прем'єр-міністр, заступник голови ВРУ).

З початком гібридної війни, яку розв'язала проти України в 2014 р. путінська росія, а особливо після відвертого вторгнення рашистів 24 лютого 2022 р., тисячі золотоніщан стали на захист рідної землі. На жаль, у цій священній

війні з ворогом загинуло й зникло безвісти багато наших земляків. Мужність понад 20 воїнів-золотоніщан відзначена орденами, а понад 100 – медалями та іншими відзнаками. Тисячі мешканців краю беруть активну участь у волонтерському русі, переказують кошти для зміцнення ЗСУ.

СЬОГОДЕННЯ РАЙОНУ

Провідною галуззю сьогоденного економічного життя Золотоніщини залишається сільське господарство. Нині аграрний сектор репрезентовано 389 господарствами (в т. ч. 179 фермерськими). Показники європейського рівня демонструють потужні сільгоспідприємства: СТОВ «Агрофірма «Маяк» на чолі з Героєм України М. С. Васильченком, ПСП «Плешкані» (директорка – Л. І. Лисун), корпорація «Дніпро» (Петро, Андрій, Олексій, Григорій Душейки), СТОВ АФ «Великий Хутір» (В. А. Шинкаренко), СТОВ «АГРОКО» (І. В. Потапенко), СТОВ «Гранекс-Черкаси» (Том Ван Гої) та ін.

Щодо промислової галузі, то в сьогоденні вона представлена переважно підприємствами харчової промисловості, котрі розташовані в райцентрі. Промисловим старійшиною краю є Золотоніський лікєро-горілчанний завод, а одним із флагманів виробництва по праву вважають Золотоніський маслоробний комбінат. Успішно функціонує ДП «Златодар», а ще відомим в Україні підприємством є ДП «Роял Фрут Гарден Іст». Серед підприємств лісотехнічної промисловості чільне місце належить Золотоніському лісовому господарству. На жаль, сьогодні лише в минулому часі можемо говорити про Пальмірський цукровий завод, який віднедавна вже не працює.

Златокрай має розгалужену освітню мережу, котра репрезентована Золотоніським коледжем ветеринарної медицини, двома професійними ліцеями (м. Золотоноша, с. Іркліїв), 90 загальноосвітніми, 8 позашкільними закладами й 43 дошкільними установами.

На Золотоніщині нині працює 127 клубних закладів, 122 бібліотеки, 8 активних парків. 19 колективів художньої самодіяльності носять звання «народний» чи «зразковий». Запроваджено та присуджується чотири літературні премії: імені Миколи Терещенка (в галузі художнього перекладу), Михайла Старицького, Михайла Масла, Івана Дробного.

Важливими осередками пам'яті стали: Золотоніський, Благодатнівський, Великохутірський, Гельмязівський, Дмитрівський, Домантівський, Драбівський, Крутьківський, Нехайківський, Піщанський, Чернобаївський краєзнавчі музеї, а також природно-історичний комплекс Григорія Сковороди (с. Коврай), літературно-меморіальний музей М. Старицького (с. Кліщинці), музей Михайла Максимовича (с. Богуславець) та приватний музей «Козацькі землі України» (с. Вереміївка). Всього в районі функціонує 18 музеїв.

На теренах краю зареєстровано 7 культових споруд, які є відомими пам'ятками дерев'яного та кам'яного зодчества минулого. Серед них – Преобреженська та Свято-Покровська церкви Красногірського монастиря (відповідно 1771, 1860 рр., с. Бакаївка), Свято-Успенський собор (1910 р., м. Золотоноша), Свято-Троїцька (1840 р., с. Гельмязів), Петро-Павлівська (поч. ХІХ ст., с. Великий Хутір), Свято-Троїцька (1794 р., с. Драбівці), Свято-Михайлівська (ХVІІІ ст., Лукашівка) церкви.

Осердям медичної галузі краю є знана на Черкащині Золотоніська багатопрофільна лікарня, такого ж типу медичні заклади працюють у Чернобаї та Драбові. Медичне обслуговування на первинному рівні забезпечують 32 лікарські амбулаторії сімейної медицини, 55 ФАПів та фельдшерських пунктів, 38 медпунктів тимчасового базування.

Виконавчу владу в районі здійснює Золотоніська райдержадміністрація (голова – І. В. Тернова). Органом місцевого самоврядування, який представляє спільні інтереси територіальних громад району, є Золотоніська районна рада (голова – Б. Г. Євмина).

ЗОЛОТОНІСЬКІ ЗНАМЕНИТОСТІ

Щедра на таланти золотоніська земля виколихала багатьох відомих достойників духу, котрі зажили загальнонаціональної, а деякі з них – і світової слави. Варто підкреслити, що саме Златокрай подарував Україні людину-академію М. О. Максимовича (народився на х. Тимківщина, нині с. Богуславець). Родом із м. Золотоноша – вчений-біохімік зі світовим іменем О. М. Бах, знаменитий індолог О. П. Баранников, а з с. Маліївка – відомий математик М. Є. Ващенко-Захарченко. Знані в Україні літературознавці – драбівчанин І. О. Дзеверін і уродженець с. Нехайки Б. А. Деркач стали академіками НАН України і Шевченківськими лауреатами. У цій славній когорті – й академіки НААН В. С. Шебанін (м. Золотоноша) та М. П. Лісовий (с. Коврай-2). Досі відсутня більш-менш точна статистика щодо кількості наших краян із вченим званням професора, проте можна сказати з впевненістю, що їхній лік іде на сотні. Варто згадати й патріарха українського краєзнавства, заслуженого вчителя України М. Ф. Пономаренка (с. Підставки), котрого по праву величали «народним академіком».

Доволі помітним є слід золотоніщан, залишений ними в українській літературі. Серед цих майстрів слова – творець романсу «Чорнії брови, карії очі» К. Д. Думитрашко (м. Золотоноша), побратим Т. Шевченка, поет і перекладач О. О. Навроцький (с. Антипівка), поети К. О. Білиловський (с. Вознесенське), Охрім Варнак (О. О. Василенко, с. Коврай), О. П. (Олелько) Островський (м. Золотоноша), М. О. Драй-Хмара (с. Малі Канівці), М. І. Терещенко (с. Щербинівка), М. К. Масло (с. Ковалівка), І. С. Дробний (с. Богуславець), М. Г. Василенко (с. Драбівці), драматург і корифей театру М. П. Старицький (с. Кліщинці), сатирик Юхим Гедзь (О. В. Савицький, м. Золотоноша), прозаїк Іван Ле (І. Л. Мойся, с. Мойсинці) і та та ін.

Загальновідомим є факт, що саме в Золотоноші розпочала свою сценічну діяльність осяйна зірка національного

театру й кіно Н. М. Ужвій. Кілька уродженців Золотоніщини стали театральними знаменитостями й титуловані високим званням «народний артист України». У їхньому числі – Шевченківський лауреат А. П. Гончар (с. Деньги), а також Ю. П. Бакум (с. Матвіївка), В. М. Дудник (с. Вознесенське), П. І. Загребельний (с. Рождественське), В. М. Нечипоренко (м. Золотоноша), Б. В. Романицький (смт Чернобай), В. Ю. Чечот (с. Свічківка).

Помітним є і внесок наших краян у розвиток музичного мистецтва. Уже впродовж понад 20 років очолює Національну оперу народний артист України й повний лицар ордена «За заслуги» П. Я. Чуприна (м. Золотоноша). Чарувала своїм співом пісенна зірка, Шевченківська лауреатка Д. Г. Петриненко (с. Білоусівка), лідеркою уславленого тріо бандуристок «Дніпрянка» була народна артистка Ю. П. Гамова (с. Бубнівська Слобідка), уславилися своєю виконавською майстерністю й бандурист С. В. Баштан та кобзар М. Д. Коваль (обидва із с. В. Хутір). Відомим хореографом став М. П. Коломієць (смт Драбів).

Серед наших земляків є й знані в Україні та світі майстри образотворення. Насамперед слід нагадати про дещо призабутого мистця високого лету, уродженця с. Кропивна І. М. Шульгу, який згинув у сталінських катівнях. Фундатором туркменського мистецтва вважають талановитого художника І. І. Черінька (с. Деньги). Творчість кількох наших земляків відзначена високим званням народного художника України. У їхньому числі – відомий графік і монументаліст, один із творців пам'ятника Голодомору (Київ, Торонто), академік мистецтв В. Є. Перевальський (с. Бубнівська Слобідка), Шевченківський лауреат М. П. Бабак (с. Воронинці) та відомий живописець В. О. Приходько (м. Золотоноша). Лауреатом Національної премії ім. Т. Шевченка став і мистецтвознавець, музейник і видавець В. В. Недяк (с. Вереміївка).

Уродженці Золотоніщини залишили свій вагомий слід у церковно-релігійній історії України. У числі цих духовних

достойників – архієпископи Юрій (Ю. Міхновський, с. Піщане) і Симон (С. Тодорський, м. Золотоноша), єпископи Єпифаній (Є. Канівецький, с. Благодатне), Анатолій (А. Мелесь, с. Мелесівка), архимандрити Йоасаф (Й. Мохов, останній ректор Києво-Могилянської академії, 1817 р., с. Жовніне), Іван (Й. Ільницький, с. Білоусівка), Кирило (С. Говорун, м. Золотоноша) та ін.

Чимало наших краян сягнули вражаючих спортивних вершин. Село Красенівка є малою Батьківщиною непереможного борця й світового рекордсмена І. М. Піддубного, а Золотоноша – міжнародного гресмейстера І. Є. Болеславського. Чемпіонські титули на Параолімпійських іграх вибороли біатлоністи Л. В. Павленко (с. Дмитрівка) і Г. В. Вовчинський (с. Білоусівка). У смт Чорнобай нині мешкає легендарний олімпійський чемпіон А. І. Хімч.

* * *

Попри нинішні негаразди й випробування, пов'язані зі широкомасштабною війною путінської московії проти України, жителі Золотоніського краю не втрачають оптимізму й віри в краще прийдешнє. Вони впевнені в нашій Перемозі над рашистами і роблять усе задля її наближення!

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ

855 років від першої писемної згадки про місто-фортецю **Пісочен** (1169 р.)*.

405 років від першої писемної згадки про **с. Богушкова Слобідка** (1619 р., нині Благодатне).

375 років запровадження полково-сотенного адміністративного поділу, набуття **Кропивною** та **Ірклієвим** статусу полкових, а **Золотоношею, Богушковою Слобідкою, Бубновим, Васютинцями, Великою Бурімкою, Вереміївкою, Гельмязовим, Деньгами, Домантовим, Канівцями, Піщаним** – сотенних центрів (1649 р.).

375 років від загибелі осавула Кропивнянського полку **Нестора Морозенка** (1649 р.).

335 років від першої письмової згадки про **сміт Драбів** (1709 р.).

325 років від першої писемної згадки про **с. Бакаївка** (1699 р.).

305 років від першої писемної згадки про **с. Кривосівка** (1719 р.).

300 років від першої писемної згадки про **с. Вознесенське** (1724 р.).

295 років від першої писемної згадки перша згадка про **с. Панське, Сеньківці** (1729 р.).

290 років від першої писемної згадка про **с. Богодухівка** та **Щербинівка** (1734 р.).

275 років від першої писемної згадка про **с. Гладківщина** (1749 р.).

265 років від дня народження освітнього і релігійного діяча, архімандрита **Івана (Йосифа) Ільницького** (1759–1824, с. Білоусівка).

* У цьому блоці інформацію подано в межах року, без конкретних дат.

235 років від дня народження військового діяча, останнього кошового отамана Запорізької Січі **Йосипа Михайловича Гладкого** (бл. 1789–1866 рр., с. Мельники).

165 років від першої писемної згадки про с. **Нова Дмитрівка, Чернещина** (1859 р.).

120 років реорганізації **Золотоніської жіночої прогімназії в гімназію** (1904 р.).

95 років початку **насильницької колективізації** в краї.

60 років від створення **Драбівської школи мистецтв** (1964 р., смт Драбів).

50 років від створення **Перервенцівського народного хору** (1974 р., с. Перервенці).

50 років с-щу **Вишневе**.

40 років від створення **Нехайківського народного історико-краєзнавчого музею** (1984 р., с. Нехайки).

40 років від створення **народного фольклорного автентичного колективу «Родовід»** (1984 р., с. Білоусівка).

35 років від створення **народного фольклорного колективу Степанківського СБК** (1989 р., с. Степанки).

30 років від створення **народного колективу трієстих музик** Центру культури і дозвілля (1994 р., смт Драбів).

30 років присвоєння звання **народного аматорському хоровому колективу «Житограй»** (смт Чорнобай).

20 років створення **народного аматорського колективу «Веселі молодички»** (с. Богодухівка).

СІЧЕНЬ*

01. 01. – 75 років від дня народження **В'ячеслава Сергійовича Шебаніна** – вченого-аграрія, професора, академіка НААН, заслуженого діяча науки і техніки України (1949 р., м. Золотоноша).

* З об'єктивних причин це видання не претендує на всеохопність інформації про відомих краян-ювілярів.

01. 01. – 65 років від дня народження **Сергія Григоровича Гички**, вченого-медика, професора, президента асоціації патологів України, заслуженого діяча науки і техніки України (1959 р., смт Чорнобай).

02. 01. – 75 років від дня народження вченого-психолога, члена-кореспондента НАПН України, заслуженого працівника освіти України **Миколи Миколайовича Слюсаревського** (1949 р., с. Гельмязів).

05. 01. – 85 років від дня народження вченого-гідротехніка, професора, академіка НААН, заслуженого діяча науки і техніки України **Петра Івановича Коваленка** (1939 р., с. Пальміра).

07. 01. – 70 років включення до складу новоутвореної Черкаської області **Гельмязівського, Драбівського, Золотоніського, Іркліївського, Чорнобаївського, Шрамківського районів.**

08. 01 (27. 12) – 145 років від дня народження прозаїка, педагога **Степана Васильовича Васильченка (Панасенка)** (1879–1932 рр., вчителював у Драбові).

22 (12) 01. – 335 років першої писемної згадки про **с. Кліщинці** (Універсал Івана Мазепи, 1689 р).

27. 01. – 60 років від часу приєднання до Золотоніського району **сіл Вереміївка, Кліщинці, Жовнине, Тимченки*** (1964 р., досі перебували в складі Глобинського району Полтавської обл.)**.

28. 01. – 50 років від дня народження церковного діяча, педагога, вченого-філософа, професора **архімандрита Кирила** (Сергія Миколайовича Говоруна (1974 р., м. Золотоноша).

* На прохання мешканців названих сіл.

** Через рік ці села були включені до складу Чорнобаївського району.

ЛЮТИЙ

07. 02. – 85 років від дня народження науковиці й селекціонерки, професорки **Ольги Яківни Жук** (1939 р., с. Васютинці).

08. 02 (26. 01). – 110 років від дня народження військового діяча, Героя Радянського Союзу **Івана Яковича Орла** (1914–1944 рр., с. Кліщинці).

10. 02. – 100 років від дня народження вченого-медика, професора, заслуженого винахідника України **Івана Даниловича Бульди** (1924 – ? рр., с. Домантів).

15. 02. – 45 років відкриття **Піщанського краєзнавчого (нині народного) музею** (1979 р.).

16. 02. – 85 років від дня народження вченого-філософа, професора **Дмитра Івановича Говоруна** (1939–2013 рр., с. Коломиця).

17. 02. – 90 років від дня народження актора, народного артиста України **Василя Юхимовича Чечота** (1934–2016 рр., с. Свічківка).

18. 02. – 205 років від дня народження українського письменника, історика, археолога й краєзнавця **Миколи Максимовича Сементовського** (1819–1879 рр., с. Семенигірка).

25. 02. – 130 років з дня народження українського політичного діяча й педагога, учасника бою під Крутами, керівника повстанського загону в Холодному Яру **Івана Ільковича Шарого** (1894–1930 рр., с. Вереміївка).

26. (14). 02 – 210 років від дня смерті лікаря й почесного академіка **Хоми Трохимовича Тихорського** (1733–1814 рр., с. Домантів).

БЕРЕЗЕНЬ

01. 03 – 80 років від дня народження вченого-аграрія, доктора сільськогосподарських наук **Івана Івановича Івка** (1944 р., Перервенці).

02. 03 (22. 02). – 270 років від дня смерті церковного діяча, **ахієпископа Симона** (Симеона Федоровича Тодорського) (1700 – 1754 рр., м. Золотоноша).

09. 03. – 210 років від дня народження геніального поета Тараса Григоровича Шевченка (1814–1861 рр., перебував на Золотоніщині).

09. 03. – 80 років від дня народження вченого-економіста, професора, Героя України **Олексія Васильовича Приліпка** (1944 р., с. Богодухівка).

17 (05). 03. – 165 років від дня народження поета й перекладача **Кесаря Олександровича Білиловського** (1859–1934 рр., с. Вознесенське).

28. 03. – 80 років від дня смерті військового діяча, Героя Радянського Союзу **Івана Михайловича Удода** (1920–1944 рр., с. Мехедівка).

29 (16). 03. – 110 років від дня народження військового льотчика, Героя Радянського Союзу **Семена Андрійовича Куниці** (1914–1941 рр., с. Великий Хутір).

КВІТЕНЬ

05. 04 – 100 років від дня народження педагога, краєзнавця **Олександра Андрійовича Дорошенка** (1924 – 1996 рр., с. Львівка, працював у с. Великий Хутір).

07. 04 (25. 03). – 120 років від дня народження вченого-геоботаніка, професора **Гаврила Івановича Білика** (1904 – 1985 рр., с. Богущкова Слобідка, тепер Благодатне).

09. 04. (27. 03) – 120 років від дня народження оперної

співачки (лірико-драматичне сопрано), педагогині **Лідії Петрівни Дорошенко** (1904–1985 рр., с. Великий Хутір).

09. 04. – 95 років від дня народження педагогині, заслуженої вчительки України **Надії Іванівни Круковес** (1929 – 2013 рр., с. Шрамківка).

19. 04. – 95 років від дня народження доярки, Героя праці **Надії Василівни Реви** (1929–2010 рр., с. Дмитрівка).

12. 04. (31. 03). – 145 років від дня народження громадсько-політичного діяча, Президента УНР в екзилі (1926 – 1954). **Андрія Михайловича Ливицького** (1879– 1954 рр., х. Красний Кут, тепер Ліпляве; батько поетеси Наталії Ливицької-Холодної),

12. 04. – 80 років з дня народження українського поета-пісняря, журналіста, доктора філософських наук **Володимира Володимировича Олефіренка** (1944 р., смт Чорнобай).

21. 04. – 105 років від дня народження механізатора, Героя праці **Григорія Степановича Неруха** (1919–2005 рр., с. Коврай).

27. 04. – 120 років від дня смерті письменника й театрального діяча **Михайла Петровича Старицького** (1839–1904 рр., с. Кліщинці).

29. 04. – 100 років від дня народження механізатора, Героя праці **Михайла Андрійовича Собка** (1924–2005 рр., с. Хрущівка).

ТРАВЕНЬ

02. 05. – 85 років від дня народження механізатора, Героя праці **Олексія Тимофійовича Сологуба** (1929 р., с. Нова Дмитрівка).

02. 05. – 80 років від дня народження письменника й журналіста **Петра Опанасовича Коломійця** (1943 р., с. Білоусівка).

05. 05. – 95 років від дня народження аграрія, заслуженого працівника сільського господарства України **Григорія Михайловича Бараніченка** (1929–1996 рр., с. Подільське).

06. 05. – 85 років від дня народження актора, народного артиста України **Валерія Миколайовича Дудника** (1939 р., с. Вознесенське).

08. 05 (26. 04). – 125 років від дня народження композитора, піаніста, педагога, представника української діаспори в Чикаго **Василя Кириловича Шутя** (1899–1982 рр., м. Золотоноша).

16. 05. – 105 років від дня народження аграрія, заслуженого працівника сільського господарства України **Йосипа Григоровича Чуйка** (1919–1997 рр., с. Гельмязів).

18. 05. – Міжнародний день музеїв.

20 (08). 05. – 210 років від дня народження поета, етнографа, перекладача і теолога **Костянтина Даниловича Думитрашка** (1814 – 1886 рр., м. Золотоноша).

20. 05. – 75 років від дня народження краєзнавця і педагога **Віктора Федоровича Почепцова** (1949–2021 рр., прац. с. Домантів).

22. 05. – 80 років від дня народження вченого-економіста, професора **Олександра Даниловича Заруби** (1944–1998 рр., м. Золотоноша).

26. 05. – 80 років від дня народження громадсько-політичного діяча, краєзнавця **Віктора Макаровича Скидана** (1944 р., с. Гельмязів).

27. 05 – 75 років від дня народження заслуженого працівника культури України **Євгенія Петровича Паніщова** (1949 – 2015 рр., прац., смт Драбів).

28. 05. – Всеукраїнський день краєзнавства.

ЧЕРВЕНЬ

08. 06. – 55 років від дня народження вченої-економістки, професорки **Любов Олександрівни Кібальник** (1969 р., м. Золотоноша).

09. 06 – 105 років з дня народження міжнародного гросмейстера, претендента на світову першість, шахового теоретика й тренера **Ісаака Єфремовича Болеславського** (1919–1977 рр., м. Золотоноша).

10. 06. – 70 років від дня народження народного художника України, письменника, лауреата Національної премії ім. Т. Шевченка **Миколи Пантелеймоновича Бабака** (1954 р., с. Воронинці).

22. 06. – 90 років від дня народження актора театру й кіно, режисера, народного артиста України **Павла Івановича Загребельного** (1934–1997 рр., с. Рождественське).

ЛИПЕНЬ

01. 07. – 85 років від дня народження письменника, драматурга, заслуженого діяча мистецтв України **Сергія Луковича Носаня** (1939–2019 рр., с. Дубинка).

09. 07 (26. 06). – 105 років від дня смерті актора, режисера, письменника, громадсько-політичного діяча **Олелька (Олександра Павловича) Островського** (1880, за ін. дан. 1887–1919 рр., м. Золотоноша).

10. 07. – 90 років від дня народження поета, журналіста, краєзнавця **Володимира Павловича Щерби** (1934–2012 рр., с. Шрамківка).

14. 07. – 110 років від дня народження педагогині, заслуженої вчительки України **Ольги Максимівни Плахтій** (1914–2003 рр., с. Драбово-Барятинське).

23. 07. – 60 років від дня народження тележурналістки, заслуженої журналістки України **Наталії В'ячеславівни Кондратюк** (1964–2008 рр., м. Золотоноша).

СЕРПЕНЬ

06. 08. – 60 років від дня народження тележурналістки, заслуженої журналістки України **Валентини Іванівни Рабцун** (1964 р., с. Деньги).

ВЕРЕСЕНЬ

04. 09. – 95 років від дня народження вченого, публіциста **Василя Романовича Назаренка** (1929–2014 рр., с. Бойківщина).

04. 09. – 85 років від дня народження науковця, краєзнавця **Івана Прокоповича Ярового** (1939 р., с. Нехайки).

11. 09. – 75 років від дня народження українського вченого й педагога, професора, ректора Черкаського державного технологічного університету (1998–2014 рр.), почесного громадянина м. Золотоноша **Юрія Григоровича Леги** (1949 р., м. Золотоноша).

15 (03). 09. – 220 років з дня народження вченого-енциклопедиста й літератора **Михайла Олександровича Максимовича** (1804–1873 рр. х. Тимківщина, тепер с. Богуславець).

17 (05). 09. – 160 років від дня народження письменника, класика прози **Михайла Михайловича Коцюбинського** (1864–1913 рр., у 1908 р. жив і працював у с. Кононівка).

17. 09. – 75 років від дня народження музиканта, заслуженого працівника культури України **Бориса Володимировича Камінського** (1949 р., смт Чорнобай).

21 (09). 09. – 255 років від дня народження письменника, класика нової української літератури **Івана Петровича Котляревського** (1769–1838 рр., певний час жив на Золотоніщині й розпочав тут писати «Енеїду»).

24. 09. – 75 років від дня народження мистецтвознавця, журналіста, заслуженого діяча мистецтв України **Георгія Миколайовича Шибанова** (1949 р., м. Золотоноша).

ЖОВТЕНЬ

07. 10. – 95 років від дня народження **Бориса Андрійовича Деркача** літературознавця, професора, академіка НАН лауреата Національної премії України ім. Тараса Шевченка (1929 – 2007 рр., с. Нехайки).

09. 10 (26. 09). – 115 років від дня народження скульптора й педагога **Івана Павловича Шаповала** (1909–2000 рр., с. Павлівщина).

10. 10 (28 09.) – 135 років від дня народження українського поета, літературознавця, перекладача **Михайла Опанасовича Драй-Хмари (Драя)** (1889–1939 рр., с. Малі Канівці).

10. 10 – 75 років з дня народження поета, публіциста, перекладача, етнолога, літературознавця **Михайла Григоровича Василенка** (1949 р., с. Драбівці).

17. 10. – 70 років від дня народження спортивного журналіста, заслуженого журналіста України **Миколи Віталійовича Моторного** (1954 р., с. Кривonosівка).

18 (06). 10. – 160 років від дня народження вченого, юриста, письменника, історика, громадсько-політичного діяча **Сергія Павловича Шелухіна** (1864–1938 рр., с. Деньги).

20. 10. – 100 років від дня народження доярки, Героя праці **Валентини Миколаївни Левчик** (1924–1996 рр., с. Дмитрівка).

21. 10. – 100 років від дня народження публіциста, музейника, краєзнавця **Миколи Павловича Яценка** (1924–2008 рр., с. Піщане).

ЛИСТОПАД

? 11. – 125 років від дня народження військового діяча, Героя Радянського Союзу **Тимофія Івановича Солопенка** (1899 – 1944 рр., с. Перервенці).

02. 11. – 70 років від дня народження педагога, заслуженого вчителя України **Олександра Олександровича Василенка** (1954 – 2023 рр., с. Піщане).

04. 11. – 80 років від дня народження військового юриста, заслуженого юриста України, заступника голови Верховного суду України, генерал-полковника юстиції **Володимира Васильовича Денисенка** (1943 р., с. Безбородьки).

05. 11. – 95 років від дня народження вченого-літературознавця, академіка НАН України, лауреата Національної премії України ім. Т. Шевченка **Ігоря Олександровича Дзевєріна** (1929–2001 рр., смт Драбів).

09. 11 (29. 10). – 230 років від дня смерті мандрівного філософа, поета, педагога **Григорія Савовича Сковороди** (1722–1794 рр., прац. у с. Коврай 1753–1759 рр.).

11. 11 (30. 09). – 240 років від дня народження вченого-філософа і педагога **Петра Павловича Канівецького** (1784 – ? рр., с. Деньги).

14 (02). 11. – 185 років від дня народження **Михайла Петровича Старицького**, письменника, корифея українського театру (1839–1904 рр., с. Кліщинці).

14. 11. – 75 років від дня народження актора, народного артиста України **Володимира Марковича Нечипоренка** (1949 р., м. Золотоноша).

15. 11. – 90 років від дня народження доярки, Героя праці **Марфи Денисівни Слюсар** (1934–2000 рр., с. Піщане).

17. 11. – 90 років від дня народження вченого-медика (хірурга), професора **Дмитра Івановича Кривицького** (1934–1989 рр., с. Благодатне).

27. 11. – 130 років від дня народження художника, професора **Івана Івановича Падалки** (1894–1937 рр., с. Жорноклієви).

30. 11. – 65 років від дня народження правника, заслуженого юриста України **Миколи Миколайовича Черкашенка** (1959 р., с. Вереміївка).

ГРУДЕНЬ

11. 12. – 60 років від дня народження вченого, громадсько-політичного діяча, народного депутата України 4–8 скликань **Миколи Володимировича Томенка**, (1964 р., с. Малі Канівці).

15. 12. – 105 років від дня народження поета, педагога, краєзнавця **Миколи Яковича Рудика** (1919–1999 рр., с. Степанівка).

19. 12. – 105 років від дня народження військового діяча, Героя Радянського Союзу **Миколи Архиповича Сукача** (1919–1944 рр., с. Лукашівка).

29 (16). 12. – 115 років від дня народження українського військового діяча, Героя Радянського Союзу **Степана Онопрійовича Литовченка** (1909–1969 рр., с. Лящівка).

20. 12. – 95 років від дня народження краєзнавця й музейника, заслуженого працівника культури України **Павла Петровича Соси** (1929–2000 рр., с. Жовнино).

26. 12. – 110 років від дня народження аграрія, Героя праці **Дмитра Степановича Півня** (1914–1997 рр., с. Гельмязів).

ЛІТЕРАТУРА

1. Бушин М. І. Черкаський край в особах. 1941–2001. Драбівщина / М. І. Бушин, А. І. Лисенко. – Черкаси : Відлуння-Плюс, 2003. – 316 с.
2. Бушин М. І. Черкаський край в особах. 1941–2001. Золотоніщина / М. І. Бушин, Ю. Ю. Ілляшенко. – Черкаси : Відлуння-Плюс, 2003. – 336 с.
3. Голиш Г. М. Пером публіциста : вибрані нариси, статті, інтерв'ю / Г. М. Голиш. – Черкаси : Вертикаль, 2019. – 388 с. : фото.
4. Голиш Г. М. Подорож Златокраєм: нарис історії Золотоніщини та її поселень від давнини до сьогодення : 2-ге вид., випр. і доп. / Г. М. Голиш, Л. Г. Лисиця. – Черкаси : Вертикаль, 2018. – 580 с. : іл., фото.
5. Козоріз В. П. Драбів і Драбівщина: нариси з історії рідного краю / В. П. Козоріз. – Черкаси : Вертикаль. 2019. – 564 с. : іл., фото.
6. Приліпко М. Чорнобаївщина. Велична історія рідного краю (від найдавніших часів до сьогодення) / М. Приліпко. – Черкаси : Вид. Чабаненко Ю. А., 2008. – 538 с.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Бабак М. 16, 25
Бакум Ю. 16
Бараніченко Г. 24
Баранников О. 15
Бах О. 15
Баштан С. 16
Беляков Ю. 11
Білик Г. 22
Білиловський К. 15, 22
Білинський М. 7
Болеславський І. 17, 25
Бульда І. 21
Бут П. 5
- Ван Гої Т. 13
Варнак О. 15
Василенко М. 15, 27
Василенко О. 28
Васильченко (Панасенко) С. 20
Васильченко М. 13
Ващенко-Захарченко М. 15
Вовк А. 7
Вовчинський Г. 17
- Гамова Ю. 16
Гичка С. 20
Гладкий Й. 6, 19
Говорун Д. 21
Говорун С. 20
Гончар А. 16
Горелов Ф. 10
Гедзь Ю. 9, 15
- Двірна В. 11
Денисенко В. 28
Деркач Б. 15, 27
Джеджелій Ф. 5
Дзеверін І. 15, 28
Дорошенко Л. 23
Дорошенко О. 22
Драй-Хмара М. 10, 15, 27
- Дробний І. 14, 15
Дудник В. 16
Думитрашко К. 15, 24
Душейко А. 13
Душейко Г. 13
Душейко О. 13
Душейко П. 13
- Жук** О. 21
- Загребельний П. 25
Заруба О. 24
Злобинець М. 9
- Іванищенко Л. 11
Івко І. 22
Ільницький Й. 17, 18
- Камінський** В. 26
Канівецький П. 28
Канівецький Є. 17
Келеп К. 7
Кива В. 11
Кібальник Л. 25
Коваленко П. 20
Коваль М. 16
Коломієць П. 23
Кондратюк Н. 25
Консовський М. 11
Котляревський І. 26
Коцюбинський М. 26
Круковес Н. 23
Куниця С. 22
- Ле** І. 15
Левчик В. 11, 27
Лега Ю. 26
Лисун Л. 13
Литовченко С. 29
Лівицький А. 23
Лісовий М. 15
Лукашевич С. 7
Лучицький І. 7

Максимович М. 7, 15, 26
Марченко М. 11
Масло М. 14, 15
Мелесь А. 17
Мерінг Ф. 6
Міхновський Ю. 17
Моторний М.
Мохов Й. 17

Навроцький О. 15
Назаренко 26
Наливайко С. 5
Науменко В. 7
Недяк В. 16
Нерух Г. 11, 23
Нечипоренко В. 16, 28
Носань С. 25

Олефіренко В. 23
Орел І. 21
Острянин Я. 5
Островський О. 15

Павленко Л. 17
Падалка І. 9, 28
Паніщев Є. 24
Перевальський В. 16
Петриненко Д. 16
Півень Д. 29
Піддубний І. 7, 17
Плахтій О. 25
Полатайло К. 11
Пономаренко М. 15
Потапенко І. 13
Приймак Г. 7
Прилішко О. 22
Приходько В. 16
Пух І. 11

Рабцун В. 26
Рева Н. 11, 23
Романицький Б. 16
Рудик М. 29

Савич А. 7
Савран М. 10
Сементовський М. 21
Скидан В. 24
Сковорода Г. 28
Слюсар М. 11, 28
Слюсаревський М. 20
Собко М. 11, 23
Соболев-Кузьмін М. 10
Сологуб О. 11, 23
Солопенко Т. 28
Соса П. 29
Старицький М. 15, 23, 28

Телоченко М. 5
Терещенко М. 15
Тихорський Х. 21
Тодорський С. 17, 22
Томенко М. 29

Удод І. 22

Федорович Т. 5

Хіміч А. 17

Червяковський Н. 10
Черінько І. 16
Чечот В. 16, 21
Чуйко Й. 24
Чуприна П. 16

Шаповал І. 27
Шарий І. 21
Шебанін В. 19
Шелухін С. 7, 27
Шибанов Г. 27
Шинкаренко В. 13
Шульга І. 16
Шуть В. 24

Щерба В. 25

Яровий І. 26
Яценко М. 27

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

- Антипівка, с. 15
- Бакаївка, с. 4, 14, 18
- Безбородьки, с. 28
- Білоусівка, с. 16, 17, 18, 19, 23
- Благодатне, с. 3, 4, 17, 18, 22, 29
- Богдани, с. 9
- Богодухівка, с. 18, 19, 22
- Богуславець, с. 14, 15, 26
- Богушкова Слобідка, с. 5, 18, 22
- Бойківщина, с. 26
- Боромль, м. 4
- Бубнів, с. 5
- Бубнівська Слобідка, с. 4, 7, 16, 18
- Бузьки, с. 3
- Васютинці, с. 4, 18, 21
- Велика Бурімка, с. 3, 18
- Великий Хутір, с. 14, 16, 22, 23
- Вереміївка, с. 3, 14, 16, 18, 20, 21, 29
- Вишневе, с-ще 19
- Вознесенське, с. 15, 16, 18, 22, 24
- Воїнь, м. 4
- Воронинці, с. 16, 25
- Гельмязів, с. 4, 5, 9, 14, 18, 20, 24, 29
- Гладківщина, с. 4, 18
- Демки, с. 11
- Деньги, с. 4, 7, 16, 18, 26, 27, 28
- Дмитрівка, с. 9, 11, 17, 23, 27
- Дніпро, р. 4
- Домантів, с. 3, 4, 5, 18, 21, 24
- Драбів, смт 16, 18, 19, 20, 24, 28
- Драбівці, с. 14, 15, 27
- Драбово Барятинське, с. 25
- Дубинка, с. 25
- Желді, м. 4
- Жовнине, с. 3, 4, 17, 20, 29
- Жорнокльови, с. 29
- Золотоноша, м. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 28
- Золотоношка, р. 3
- Іркліїв, с. 4, 9, 13, 18
- Каленики, с. 4, 5, 9
- Канівці, с. 18
- Кедина Гора, с. 4
- Кизивер, с. 4
- Кліщинці, с. 14, 15, 20, 21, 23, 28
- Ковалівка, с. 15
- Коврай 11, 14, 23, 28
- Коврай-2, с. 15
- Ковтуни, с. 4
- Коломиця, с. 21
- Кононівка, с. 26
- Коробівка, с. 3, 11
- Красенівка, с. 17
- Красний Кут, х. 23
- Кривоносівка, с. 18, 27
- Кропивна, р. 3

Кропивна, с. 4, 5, 16, 18
Крутьки, с.

Лукашівка, с. 29
Лящівка, с. 4, 29

Малі Канівці, с. 15, 27, 29
Маліївка, с. 15
Матвіївка, с. 16
Мелесівка, с. 17
Мельники, с. 19
Мехедівка, с. 22
Мойсинці, с. 4

Нехайки, с. 19, 26, 27
Нова Дмитрівка, с. 11, 19, 23
Новоукраїнка, с. 11

Павлівщина, с. 27
Пальміра, с. 20
Панське, с. 18
Пісочен, м. 4, 18
Перервенці, с. 8, 19, 22, 28
Підставки, с. 9, 15
Піщане, с. 4, 5, 9, 11, 17, 18, 27,
28
Плешкані, с. 9, 11
Подільське, с. 24
Привітне, с. 11

Рожественське, с. 16, 25

Свічківка, с. 16, 21
Семеногірка, с. 21
Сеньківці 18
Скородистик, с. 11
Софіївка, с. 4
Старий Коврай, с. 11
Степанівка, с. 29
Степанки, с. 19
Сула, р. 3
Супій, р. 3

Ташань, м. 4
Тимківщина, х. 15
Тимченки, с. 20

Хрущівка, с. 11, 23

Чапаєвка, с. 9, 11
Чернещина, с. 19
Чехівка, с. 3
Чорнобай, смт 16, 17, 19, 20,
23, 26
Чумгак, р. 3

Шабельники, с. 4
Шрамківка, с. 23, 25

Щербинівка, с. 15. 18

ЗМІСТ

ЗОЛОТОНІСЬКИЙ КРАЙ: ШТРИХИ ДО МИНУВШИНИ Й СУЧАСНОСТІ	3
Візитівка району	3
Далека минувшина	3
Край у ХІХ – поч. ХХ ст.	6
Радянська доба	8
В умовах незалежної держави	12
Сьогодення району	13
Золотоніські знаменитості	15
ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ	18
ЛІТЕРАТУРА	30
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК	31
ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК	33

Довідкове видання

Голиш Григорій Михайлович (авт.-упоряд.)

КРАЄЗНАВЧИЙ КАЛЕНДАР ЗОЛОТОНІЩИНИ: ЮВІЛЕЇ. 2024 РІК

<i>Комп'ютерний набір, редагування</i>	Г. М. Голиш
<i>Оригінал-макет</i>	С. Г. Кандич
<i>Технічний редактор, дизайн обкладинки</i>	С. А. Кандич
<i>Коректор</i>	Л. О. Макаренко

Здано до набору 21.12.2023. Підписано до друку 29.01.2024
Формат 60х90/16. Друк офс. Папір офс.
Гарнітура Petersburg C.
Обл. вид. арк. 2.25. Умов. друк. арк. 2,10.
Зам. №10. Наклад 150 прим.

“Вертикаль”

Видавець та виготівник ФОП Кандич С. Г.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК №1335 від 23.04.2003 р.
18000, м. Черкаси, вул. Б. Вишневецького, 2, оф. 9
тел. 067-292-21-83

E-mail: vertical2003@ukr.net

Друк ФОП Кандич С. Г.

18000, м. Черкаси, вул. Б. Вишневецького, 2, оф. 9
тел. 067-292-21-83

E-mail: vertical2003@ukr.net